

האזנה השבועי

גליון מס' 56
פרשת ויחי התשפ"ה

שיעורו השבועי
של מרן ראש הישיבה המקובל הצדיק
רבנו בניהו יששכר שמואלי שליט"א

משמעות החיים וזכה הראיה של גדולי עולם

הגאולה בתוך הגלות • חודש טבת ועשרה בטבת • חיילים רק לתורה • סכנה לצאת לעבוד • השעבוד הרוחני • המכשירים הטמאים • יעקב זכה גם בעולם הזה • "ממית" עצמו • הסוחר ש"מות" • י"ב שבטי יוסף • ברכת "המלאך הגואל" • מי דחה שלישי העולם? הבכורה ניתנה לאפרים, מאשדוד ללוגזון • הראיה של החפץ חיים • הרב שרעבי במלחמה • שימך אלקים כאפרים וכמונשה • מה זעק הטייס שהתנצר ברגע האמת? • הילדים שבקשו בחלום את המקובל • השגרירים ששומרים על חוקי ה'עליון' • כולנו מתחילים שוב מחדש •

ולכן "ויגש אליו יהודה", רומז לגאולה, כמו שאמרנו רבותינו: ויגש אליו יהודה - זה משיח בן דוד, ויוסף זה משיח בן יוסף. ובהפמטרה גם כן קראנו על הגאולה: "ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה ולבני ישראל חבריו, ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים וכל בית ישראל חבריו, וקרב אותם אחד אל אחד, והיו לעץ אחד והיו לאחדים בידך. והיו לי לעם ואני אהיה להם לאלקים, ועבדי דוד מלך עליהם. וידעו הגויים כי אני ה' מקדש את ישראל בהיות מקדשי בתוכם".

שלוש תעניות בחודש טבת

והנה השבוע, ביום שישי ערב שבת ויחי, חל צום עשרה בטבת. בחודש טבת יש שלוש תעניות, שניים מהם - מתענים רק הצדיקים, והשלישי שזה "צום העשירי" - מתענים כל עם ישראל.

מתי הם שלשת התעניות? תענית ראשונה, בח' בטבת, יש "תענית צדיקים", מדוע? כי בח' בטבת תורגמה התורה ליוונית על פי גזירת תלמי מלך יון. ואותו יום היה קשה לישראל כיום שעשו בו את העגל, כי לא היתה התורה יכולה להתרגם כל צורכה, והיתה צרה גדולה והיה חושך בעולם שלושה ימים.

תענית שניה, בט' בטבת, שזה גם כן תענית צדיקים. מדוע? כי מתו בו עזרא הסופר ונחמיה בן חכליה, שהעלו את ישראל מבבל, ולימדו את ישראל תורה, ופרנסו אותם, והם היו הכל בשביל עם ישראל. וכשהם נפטרו, חשכו עיניהם של ישראל, כי הם היו הפרנסים הטובים ביותר של עם ישראל, והיתה גם כן צרה גדולה.

והצרה שהכבידה יותר מהכל - עשרה בטבת, שבאותו היום סמך נבוכדנצר מלך בבל על חומת ירושלים, ושם עליה מצור שלוש שנים, עד שהובקעה העיר בתשעה לתמוז בשנה השלישית לתחילת המצור.

עשרה בטבת - צמים גם בשבת

שנתיים וחצי היו דנים בבית דין של מעלה על בית המקדש - הללו מיימינים והללו משמאלים, אלו אומרים: "לא יחרב המקדש, אלא ישאר

שורש הגאולה - בתוך הגלות

הנה זכינו לשבת נפלאה - שבת פרשת ויגש. וראינו שיוסף שלח את ה"עגלות" ליעקב אבינו, וזוהו הוא הראה ליעקב אבינו שהראש שלו מונח בתורה, כי יוסף יודע שהראש של יעקב כולו בתורה, וברגע שהוא יראה את העגלות, הוא יזכר מה הם למדו לפני שנפרדו: "הלכות עגלה ערופה", לכן שלח לו עגלות.

ובאמת כשיעקב ראה את זה, היה שמח, כי הבין את הרמז, שהראש של יוסף מונח בתורה, הרי לא סתם הוא שלח לו עגלות. וברגע שהראש בתורה, יש גאולה, כי כל הגאולה תלויה בלימוד התורה.

כשיעקב אבינו ירד למצרים עם העגלות, רבותינו אמרו, שהוא הוריד איתו למצרים עצי ארזים - "עצי שיטים", שנטע אותם אברהם אבינו. כי אברהם ידע "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם" - במצרים, והוא ראה למרחוק שכשיצאו ממצרים, יצטרכו עצים בשביל לבנות את המשכן. ולכן עוד כשאברהם היה בבאר שבע, הוא נטע את העצים הללו, והכין אותם לבניו.

וכל יום אברהם היה הולך ומתפלל ומוריד דמעות, והדמעות האלה השקו את העצים, וכן יצחק היה הולך היה מתפלל ומוריד דמעות על העצים האלה, וכן יעקב היה מתפלל ומוריד עליהם דמעות.

ועכשיו כשיעקב אבינו ירד למצרים לארץ גושן, הוא עקר את הארזים האלה, והוריד אותם לגושן, ונטע אותם שם, ואמר לבניו: "בעתיד כשיצאו בנינו ממצרים, הם יצטרכו לקחת את הארזים האלה", וציווה אותם: "תבואו וכל יום תתפללו ותורידו דמעות על העצים האלה". זה ההכנה לגאולה שהאבות עשו.

ורואים שהאבות היו רואים כל מה שיקרה במשך הגלות, והלא הגלות זה "שורש הגאולה", כי הגרעין נובט רק אחרי שהוא נרקב, "הארץ היתה תוהו ובוהו" - לפני שהיה אור, ככה זה הולך. "אין האור ניכר אלא מתוך החושך". כי בגלות נמצא כבר שורש הגאולה.

וכי יש לו דאגות מאיפה הוא יביא כסף? מאיפה יסע באוטובוס? מאיפה יאכל? מאיפה הוא יקנה "חורשה סבוי"? ... אין לו שום דאגות, כי אמא שלו מכינה לו ומביאה לו ומסדרת לו הכל. כך אמר דוד המלך: "רבונו של עולם אני לא דואג משום דבר, אני בידיים שלך".

אחר כך "לך לך" - אדם גודל, ומתחיל ללכת, איפה הוא הולך? בתי כנסיות, אבא לוקח אותו לבתי מדרשות, לנהר שלום... לתלמוד תורה, והוא מתקדם ביראת שמיים.

ואז בא "יורא" - מתחיל לראות, לפתוח את העיניים, הולך פה ושם, מתחיל להכיר את העולם. בעיקר רואה וקורא ולומד בתורה, בש"ס, בפוסקים.

אחר כך "חיי שרה תולדות" - לוקח אשה, מתחתן, ו"תולדות" - מביא ילדים.

ואח"כ "ויצא" - יוצא לעבוד, להביא טרף לביתו. וכך היה בדורות הקודמים, שעד החתונה היו לומדים, ובחתונה היו אומרים לו "עת לעסוק" - למדת עד עכשיו? מלאת כרסך? עכשיו לא מפחדים עליך, כי התחתנת, וקיבלת שורשים חזקים, עכשיו אתה יכול לצאת.

אבל היום גם אחרי החתונה והכל, זה סכנה לצאת, לכן היום הוא יוצא ליישיבה, לכולל, לתלמוד תורה, והלואי שככה יהיה בן אדם... ובישיבה יתנו לו משכורת, מה נעשה זה ירידת הדורות.

אח"כ "וישלח" - מחתן את הילדים, שולח אותם מן הבית. ואחר כך "וישב" - אחרי שב"ה הוא חיתן את הילדים, הוא יושב במנוחה.

עד שמוגיע "מקץ" - אוי אוי... הוא מתחיל לדאוג, כמה אדם חי? הכי הרבה 120 שנה, קיצו קרב, ה' יעזרנו על דבר כבוד שמו. ואז - מיד "ויגש" - הוא ניגש להכין צידה לדרך, לראות מה המצב, לבדוק כל מעשיו. ואחר כך - "ויחי" - מתחיל לחיות חיי העולם הבא - החיים הרוחניים.

שבע פעמים עשר

איך הפרשה פותחת? "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" - יש בפסוק הזה רמז לחיי האדם, שהקב"ה מוריד את הנשמה לעולם הזה לעשות תורה ומצוות, ובוה זוכה לחיי העוה"ב.

לכן אומר הכתוב: "ויחי יעקב", יעקב זה משל לנשמה, ויעקב החיים שלו היו רק בתורה, ואיפה הוא היה? "בארץ מצרים" - ארץ מצרים זה לשון "מיצר", זה חיי האדם בעולם הזה שהוא עולם מיצר. וכמה זמן העולם הזה? "שבע עשרה שנה" - רמז לשבע פעמים עשר, זה שבעים - ימי שנותינו בהם שבעים שנה.

ככה אדם צריך ללכת כמו חיי של יעקב אבינו, איזה שמחת חיים, איזה חיים של תורה, כי החיים הכי טובים לאדם, זה: "יעקב איש תם יושב אוהלים" - שיושב ולומד תורה, רק ככה יכול להתגבר על כל המהפכות והצרות שיש.

שני עולמות במחיר אחד...

והנה הרי יעקב ועשיו חילקו את העולמות, יעקב לקח את העולם הבא, ועשיו לקח את העולם הזה. ואם כך צריך להבין, איך כתוב "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה", הרי לפי ההסכם עם עשיו הרי ליעקב אין חלק בעולם הזה, אז איך יעקב חי ב"ארץ מצרים" - במיצרי העולם הזה?

אלא, התשובה היא, הרי כתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי" - אם לא בריתי - אם לא לומדים תורה יומם ולילה, העולם לא יכול לעמוד. ולכן יעקב אבינו אומר לעשיו: "מה אתה שווה שיש לך עולם הזה? הרי בלי תורה אין עולם, ואיך יתקיים לך העוה"ז? ולכן אתה עוד תתחנן שנקבל את התורה [כמו שהיה לפני מתן תורה], כי בלי זה אין קיום לעולם, ולכן אנחנו לומדים תורה, ואתה עובד, וככה יש לך קיום, ואם אתה רוצה שיתקיים העולם, תן לנו לתלמוד תורה! אבל איך נלמד תורה? הרי בן אדם צריך לחיות, צריך פרנסה, צריך בית, צריך ילדים, צריך קצת עולם הזה, כי בלי זה איך יחיה וילמד?".

ולכן למרות שיעקב יש לו רק עולם הבא, אבל עשיו חייב לתת לו עולם הזה, כדי שיקיים את העולם ויחזיק אותו. וזה דומה למוצא מציאה בים

בנוי על תילו", ואלו אומרים: "לא! אין מה לעשות, צריך להשליך חמתו על עצים ואבנים". ובסוף המשמאלים ניצחו - הקליפה הצליחה.

ותחילת המשפט הזה ותחילת הפורענות הזו, היו בעשרה בטבת. החתם סופר אומר, שמאז, בכל שנה ושנה ביום עשרה בטבת דנים בבית דין של מעלה, האם השנה יבנה בית המקדש או לא.

כמו תינוק שבחיק אמו, וכי יש לו דאגות מאיפה הוא יביא כסף? מאיפה יסע באוטובוס? מאיפה יאכל? מאיפה הוא יקנה "חורשה סבוי"?

ולכן יום עשרה בטבת, אפילו אם היה חל בשבת - היו צמים בשבת ולא היו דוחים אותו, אפילו שתשעה באב חל בשבת, דוחים אותו, אבל עשרה בטבת היו צמים אותו. אמנם, למעשה עשרה בטבת אף פעם לא חל בשבת, אבל אם היה חל היו צמים אותו, כי זה תחילת הפורענות, וזה הכי חמור.

ובאמת כשעשרה בטבת חל ביום שישי, צמים אותו, ולא דוחים אותו. וכמו השנה, שעשרה בטבת יהיה ביום שישי. [גם בשנה שעברה עשרה בטבת היה ביום שישי. ואגב, השנה יהיה לנו גם "פורים משולש", וגם השנה יחול ליל פסח במוצאי שבת, ול"ג בעומר יהיה ביום שישי, וכל זה יסודות של הגאולה בעזרת השם].

הם לא קובעים כלום

לכן עכשיו צריך להתאמן חזק חזק בכל כוחנו, כל לילה לעשות תיקון חצות, לבכות על הגלות, להתפלל לקב"ה לאוקמא שכינתא מעפרא, שלא תשתכח תורה מישראל.

וצריך להתפלל שעם ישראל ידעו שמה שמושיע אותנו, ומה שעוזר לעם ישראל, זה רק התורה. כי אם רוצים לצאת מכל הצרות, צריך להרבות חיילים לתורה, לא לצבא. חיילים של תורה, של יראת שמיים. כי מי שלומד תורה, הוא העיקר. כי אין "כוחי ועוצם ידי", וכמו שאנחנו רואים בעינינו, שהישועה לא תלויה בשום דבר פה למטה, אלא הכל תלוי ברוחניות, הכל תלוי ב"מי שאמר והיה העולם", הוא קובע את הכל, וכאן למטה הם לא קובעים שום דבר.

ולכן בצום עשרה בטבת, צריך שאדם יתן צדקה, ויתפלל ויבכה לקב"ה. ובפרט שזה גם ערב שבת שזה דבר גדול, בערב שבת לעשות צדקה ולתת לתלמידי חכמים לאכול. ומן השמיים יראו את זה, וירחמו על עם ישראל.

כי העיקר זה לא התענית, אלא העיקר זה התשובה והצדקה שבתענית. כי מן השמים רוצים שנשנה את המעשים שלנו, ונשתדל עליהם. "ותשובה ותפילה וצדקה, מעבירים את רוע הגזירה".

בזמננו זה סכנה לצאת

והנה עכשיו פרשת השבוע היא פרשת "ויחי" - הפרשה האחרונה בספר בראשית ומסיימים את כל ספר בראשית - 12 פרשיות. והנה בשמות הפרשיות של חומש בראשית: יש רמז גדול לחיי האדם, וזה הולך על סדר החיים של האדם. ונבאר את הרמז הזה לפי הסדר:

"בראשית נח" - "בראשית" זה לידת האדם, שאז "נח" - נוח לו, כי מפנקים אותו, אמא דואגת לו, לוקחת אותו, מרימה אותו, נותנת לו חלב, נותנת לו לאכול לשתות, מפקחת אותו. איך אמר דוד המלך: "כגמול עלי אמו, כגמול עלי נפשי". מה הפירוש? דוד המלך כמה צרות ובעיות היו לו! והוא אמר: "ריבונו של עולם, כל העולם קמים עלי, אני עובר מלחמות, אבל בטחתי רק בך, ואיך אני בוטח בך? כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי" - כמו תינוק שבחיק אמו, שאמא שלו דואגת לו, נותנת לו לאכול ולשתות.

"בוטמו של ים", שיכול לקחת, כי ממילא זה אבוד מהבעלים. אותו דבר כל העולם הזה, אבוד מעשיו, כי בלי תורה העולם לא מתקיים, ולכן יעקב זוכה בעולם הזה מדו"ן "מציאה בוטמו של ים".

ודרך רמז אמרו, שעם ישראל ישב בארץ גשן, גש"ן ראשי תיבות: גמרא, שו"ע, נ"ך. זה מה שעם ישראל צריך, ואז יש להם זכות בעולם הבא וגם בעולם הזה.

הוא לא מבין שזה הצרה הכי גדולה

רש"י אומר על פרשת ויחי: "פרשה זו סתומה מכל הפרשיות", "סתומה" כלומר, שבכל הפרשיות, בספר תורה יש רווח בין פרשה לפרשה תשע אותיות, אבל פרשת ויחי מחוברת לפרשת ויגש, ומייד שמסתיימת פרשת ויגש, מייד בלי רווח מתחילה פרשת ויחי. ומדוע היא סתומה? רש"י כותב כי "כיון שנפטר יעקב, נסתמו עיניהם של ישראל מחמת השעבוד". לכן היא סתומה.

אבל השאלה הנשאלת, על איזה שעבוד מדובר? הלא כשמת יעקב עדיין לא היה שעבוד? כמו שכתוב בפרשת שמות: "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא", ורק אח"כ "ויקם מלך חדש" והתחיל שעבוד מצרים? אז איזה שעבוד התחיל כשנפטר יעקב?

אלא, אומרים רבותינו, לא מדובר כאן על השעבוד הגשמי, אלא על השעבוד הרוחני. כי המצרים הם ידעו שא"א להתגבר על עם ישראל בשום אופן, כי כל זמן שהם דבקים ברוחניות, בתורה, אי אפשר עליהם. הם התחילו שם להכניס רוח של השכלה, כל מיני תאוות, ועם ישראל התחילו לרדת, ככה זה, יש יצר הרע, ואפילו לא הרגישו שהנפש שלהם משתעבדת, וזה עיקר הגלות. והשעבוד הזה התחיל כבר אחרי שנפטר יעקב.

ועכשיו גם כן מה עיקר הגלות? יש איפון, יש מכשירים טמאים, יש בילויים, מכניסים את הבן אדם לצרות גדולות, את הילדים, את הצעירים, את האשה, את הבית, חס ושלום, והוא לא מבין שזה הצרה הכי גדולה, זה השעבוד הרוחני, ו"הם" יודעים את העבודה, לקחת את הנפש ולשעבד אותה לסטרא אחרא. אבל בחיי יעקב לא התחיל השעבוד הרוחני, כי בחיי יעקב כולם ידעו שעיקר החיים זה התורה.

הביזנס זה לא העיקר

איך אמרו רבותינו מה זה חיים של תורה? "הרוצה לחיות, ימות", כלומר, שימית עצמו באהלה של תורה, כמו שכתוב: "זאת התורה אדם כי ימות באהל", כי באמת אי אפשר לחיות גם עולם הזה וגם עולם הבא, אדם צריך לקחת מהעולם הזה רק מה שהוא צריך לחיות, אבל אם הוא הולך אחר התאוות והמותרות, זה מוציא אותו מהתורה.

ומה זה "ממית עצמו באהלה של תורה", וכי ימית את עצמו? והרי "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום", והרי אפילו מחללים שבת אם יש סכנת נפשות, אז איך אמרו ימית עצמו? אלא, מה פירוש "ממית עצמו"? לא באמת ימות, אלא הכוונה היא, שלא העיקר המטרה שלו זה ה"ביזנס", והכסף, אלא יעשה עצמו כמו מת וכתל מן העולם, שלא מענין אותו דברים אחרים.

האיש סיפר שהוא לא בא כי הוא מת...

מעשה בסוחר אחד שהיה אצל החפץ חיים, ואמר לו החפץ חיים: "אם אתה רוצה לזכות לחיי העוה"ב תלמד לכל הפחות שעתיים שלש ביום", אמר לו: "איך אני יכול, אני סוחר", אמר לו החפץ חיים: "כל בוקר, במשך שעתיים וחצי תחשוב שאתה מת", אין מה לעשות, "להמית עצמו" באהלה של תורה, אם היה אדם מת, וכי יגידו לו תבוא לעבודה?

הסוחר עשה כעצת החפץ חיים, ובכל בוקר היה סוגר את החנות במשך שעתיים וחצי והולך ללמוד. יום אחד, בא איזה סוחר גדול שרצה לקנות ממנו הרבה סחורה, והוא רואה שהחנות סגורה, הוא הלך לבית, ואשתו הלכה לבית הכנסת לקרוא לבעלה, שלא יפסיד את העסקה הגדולה. והיא דופקת בבית המדרש, והיא רואה אותו מהחלון, והוא לומד, ולא

עונה ולא מתייחס.

לכסוף, אחרי שעתיים וחצי הוא חזר לבית. ואשתו אומרת לו: "אי חביבי אתה יודע כמה כסף הפסדת היום? הסוחר הגדול שבא לכאן, הלך וקנה סחורה במקום אחר", אמר לה בעלה: "כשאני לומד, תחשבי שאני לא בעולם הזה, אין מה לעשות, אני רוצה לזכות, עיקר החיים של האדם זה החיים הרוחניים, ככה החפץ חיים לימד אותי". אין התורה מתקיימת אלא במי ש"ממית" עצמו עליה, בלי זה אדם לא יכול לזכות לתורה. ואת זה לימד אותנו יעקב אבינו, וזה אמת לאמיתה.

כמה נשאר מי"ב שבטי יוסף

כאשר יעקב אבינו היה חולה הוא קרא ליוסף, אמרו ליוסף: "אביך מבקש שתבוא, הוא רוצה לברך אותך", יוסף בא ומביא את הילדים שלו. כשבא יוסף - "ויתחזק ישראל וישב על המיטה" - כי יוסף לקח ממנו מחוליו, נתן לו כח, ויעקב ישב ודיבר איתו.

"וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה?" יעקב התפלא ואמר: "הרי אלה לא ראויים כל כך לברכה", כי הוא ראה למרחוק שיצאו מהם ילדים לא טובים, ירבעם בן נבט, יהוא בן נמשי, אמר לו יוסף: "אבא, אתה רואה נכון, אבל גם "בני הם", וגם יצא מהם יהושע בן נון, אמר יעקב: אם ככה יש ביניהם תורה, אתה צודק.

על הפסוק "בני הם אשר נתן לי אלקים בזה". האור החיים הקדוש אומר דבר פלא, שיוסף הצדיק היה בעצמו כמו האבות, וכמו שיעקב אבינו הביא שנים עשר שבטים, גם יוסף הצדיק היה צריך להביא שנים עשר שבטים, אבל איך כתוב "ויפוזו זרועי ידיו" - יצאו עשרה טיפין מעשר האצבעות, ובגללם איבד עשרה שבטים, ונשארו לו שנים, ומי לקח את העשרה האלה? בנימין, שהיה לו עשרה בנים, ואת כולם קרא על שם יוסף.

וזה רמזו בפסוק: "בני הם אשר נתן לי אלקים בזה", בני - מיעוט רבים - שניים, בזה"ה - עולה שתיים עשרה, כלומר, הקב"ה נתן לי שניים מתוך השתיים עשרה, זה מה שיש לי.

אמר לו יעקב אבינו: "ראה פניך לא פיללתי, והנה הראה אותי אלקים גם את זרעך", פירוש, אני חשבת שהלכת למצרים, מי יודע מה נהיה איתך, אבל עכשיו שאני רואה עליך אור, קדושה, פנים מאירות, אשרי שזכיתי לזה! ואם תגיד שתית כוס של עקרים ולכן פניך מאירות, הרי אני רואה את הילדים שלך, ובהכרח שלא שתית כוס עקרים וא"כ זכיתי שאני רואה את פניך הקדושות.

שלשה תפקידים לכל אחד

יעקב אמר ליוסף: "קחם נא אלי ואברכם", ומה הוא מברך אותם? "המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק וידגו לרוב בקרב הארץ".

יש איפון, יש מכשירים טמאים, יש בילויים, מכניסים את הבן אדם לצרות גדולות, את הילדים, את הצעירים, את האשה, את הבית, חס ושלום, והוא לא מבין שזה הצרה הכי גדולה

"המלאך הגואל אותי מכל רע" - מי זה המלאך הגואל אותי? אלא יעקב אבינו מעולם לא ראה קרי, לא פגמתי באות ברית קודש, זה מלאך ה' צבאות, כמו שכתוב "ראובן בכורי אתה כוחי וראשית אוני", וכשהיה יעקב ישן בבית אל באו המלאכים, ורצו לחמם אותו לעבירה, ובא הקב"ה והציל אותו מהם כי הוא נשמר כל ימיו. וזה הכוונה "המלאך הגואל אותי". הוא "יברך את הנערים" האלה הצדיקים שאני רואה שכינה על פניהם. "ויקרא בהם שמי ושם אבותי" מה הפירוש? הבן איש חי אומר, שלשה

תפקידים מרכזיים יש לכל יהודי, דבר ראשון - תורה, דבר שני - מצוות, דבר שלישי - לעשות הכל בשמחה כי אם זה לא בשמחה, זה לא הולך. ושלושת הדברים הללו רמוזים בשמות שלשת האבות: "אברהם" עולה

יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגוים".
כתוב במדרש "ידעתי בני ידעתי" מה אתה עושה? "ידא דדחתא תילתאה דעלמא, אתה מבקש לדחותה?" פירוש: היד שלי דחתה שלישי מהעולם ואתה מבקש להזיז לי את היד? מה אתה חושב? אני לא יודע מה אני עושה?

מה זה דחתה שלישי העולם? אלא, שיעקב אבינו נאבק עם המלאך - עם ה"מ שרו של עשיו, נאבק איתו בכח, והוא היה מחזיק שלישי העולם אצלו, ויעקב אבינו דחה אותו, ואתה רוצה להזיז את היד הזו?!

לכן צריך קודם כל לברך את הילד שיהיה תלמיד חכם, זה דבר ראשון, שיהיה בעל יראת שמים, בעל מעשים טובים, ורק אח"כ תברך אותו שיהיה לו פרנסה וגשמיות

שלשה בכורות - שאינם בכורות

ויש בזה סוד גדול. אומר לו: אתה יודע שאני לקחתי את הבכורה, ומדוע לקחתי אותה? כי בכורה זה לא דבר גשמי, כי אמנם עשיו נולד ראשון, נכון, אבל הוא גשמי, הוא שייך לעולם הזה. והעיקר שמי שנולד בתורה ביראת שמים במידות טובות, זה העיקר, ולכן לקחתי את הבכורה, כי מה עשיו יעשה בבכורה? לכן נתנו לי אותה מן השמים.

אותו דבר, אמר יעקב ליוסף: ראיתי אותך יוסף, לקחתי את הבכורה מראובן, אפילו שראובן אין כמותו, אבל נתתי לך יוסף "כי בן זקונים הוא לו", אומר המתרגם אונקלוס: "בר חכים הוא ליה". ועכשיו בפעם השלישית, לקחתי את הבכורה גם כן ממנשה, ונתתי אותה לאפרים שהוא הצעיר. [אחרי שלקח מעשיו, ואחרי שלקח מראובן].

יוסף חשב שיעקב לא שם לב, ובא לשים את ימין אביו על ראש אפרים, אמר לו יעקב: "ידעתי בני ידעתי, זה נכון שמנשה הבכור מלידה, אבל אני נותן את הבכורה לאפרים, ובזכות הבכורה שיש לי נאבקתי ודחיתי שלישי מהעולם, תליתאה דעלמא דחיתי" "ורא המלאך כי לא יכול לו", והמלאך הודה לו כי הוא הבכור.

ומדוע נתן את הבכורה לאפרים? כי נכון שמנשה מנהל הבית, והוא הבכור, אבל דבר ראשון זה התורה, ואפרים היה עוסק בתורה יומם ולילה, לא ימיש מתוך האוהל, וזה העיקר.

וצריכים כל העולם לדעת "בך יברך ישראל, ישימך אלקים כאפרים וכמנשה", כלומר, נכון שאפרים הצעיר, אבל בזכות תורתו הוא מעמיד את העולם, כי "אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמתי". לכן יעקב אבינו שהיה רואה למרחוק אמר: אפרים מעמיד את העולם, וממנו בא המשיח חביבי. זה "הראיה למרחוק" של יעקב. הצדיקים רואים למרחוק.

לחינוך נעלם הנר

סיפרתי לכם כמה פעמים שהיינו הולכים אצל רבי מאיר אבוחצירא, בנו של בבא סאלי, [אחיו הגדול של רבי ברוך] קודש קדשים, ראינו עין בעין מה זה רואה למרחוק.

יום אחד, באו אליו איזה משפחה מלונדון, שחטפו להם את הילד, ואמרו להם "תלכו לרבי מאיר באשדוד". נכנסו אליו, ורבי מאיר לקח נייר, וציייר להם את השכונה, והראה להם בציור איפה נמצא הילד שלהם, תעלו לפה, בבית הזה למעלה הוא נמצא, אני רואה אותו, ושתבינו שהוא אף פעם לא היה בלונדון... מיד התקשרו יש למשטרה של לונדון, עלו לשם, ולתדהמתם מצאו שם את הילד קשור. רבי ברוך רוזנבלום פה מפיך מרגליות, מעיד על הסיפור הזה, והוא אומר "אני הייתי גר באשדוד, וראיתי את זה במו עיני".

והוא על זה נתן רמז, שכתוב, שתנינוק במעי אמו, מלאך מלמד אותו את כל התורה, ונר דלוק לו על ראשו, וכאשר הוא יוצא מבטן אימו, המלאך נותן לו איזה מכה ושוכח את כל מה שלמד. וצריך להבין, מה נהיה עם הנר? אומר הרב, שהנר עמום, ואם הוא לומד תורה, הנר מתחיל לדלוק, והוא רואה בו מסוף העולם ועד סופו, ובנר הזה ראה רבי מאיר שכל כולו היה בתורה, הנר הזה האיר לו.

עזב את מיטת בנו הגוסס וחזר הביתה

ככה זה הראיה למרחוק של גדולי עולם, אספר לכם עוד דבר מה זה ראיה

"רמ"ח" רומז לרמ"ח מצוות עשה, זה המצוות, יצחק זה שמחה - כל השומע יצחק ל"י, כל מצווה שעושים לעשות אותה בחשק, בשמחה, באהבה. יעקב ישראל, זה התורה - כי ישראל "ל אותיות רא"ש ל"י, ראש זה התורה דכתיב - "ה' קנני ראשית דרכו", ול"י זה גם רומז לתורה, כי התורה ניתנה בארבעים יום כמספר ל"י.

וזה מה שצריך אותם יעקב "יקרא בהם שמי ושם אבותי" - ששמות האבות הקדושים יקרא בהם, שיעשו את שלשת הדברים: תורה ומצוות והכל בשמחה.

מדוע יעקב הקדים את עצמו לאבותיו

וצריך להבין, איך יעקב הקדים את שמו לשם אבותיו, שמי ושם אבותי? אומר החתם סופר, יקרא בהם שמי, כי יעקב זה תורה, וקודם כל המעלה הכי גדולה זה להיות תלמיד חכם.

ולכן צריך קודם כל לברך את הילד שיהיה תלמיד חכם, זה דבר ראשון, שיהיה בעל יראת שמים, בעל מעשים טובים, ורק אח"כ תברך אותו שיהיה לו פרנסה וגשמיות. כי מי שמברך את הבן שלו בתורה הוא מראה את אהבתו לתורה, שהיא העיקר אצלו. אבל מי שמברך את הבנים שלו בהתחלה שתהיה עשיר, שיהיה לך פרנסה טובה יא איבני אני אוהב אותך, הוא מראה שזה העיקר אצלו.

איך אנחנו אומרים בתפילה? "אתה חונן לאדם דעת", "השיבנו אבינו", "סלח לנו", ורק אחר כך "רפאנו", "ברך עלינו", אבל קודם כל רוחניות!

וכשאדם עובד את ה' הכל יבוא לו, אדם שהולך בדרך התורה, התורה קודמת לכל, ואח"כ אברהם ויצחק. אח"כ השאר. כי העיקר הגדול זה מי שלומד תורה.

דגים טהורים כל חייהם

ומיעקב סיים את הברכה במילים: "וידגו לרוב בקרב הארץ" - שלא ישלוט בהם עינא בישא, "בנים כדגים שבים", אומרים רבותינו, מה זה "בנים כדגים שבים", שמעתי פירוש נחמד: כל עוף או בהמה, צאן בקר, עופות טהורים, הכל טוב, נולדים בסימני טהרה, אבל עדיין לא בטוח שיהיה אפשר לאכול אותם, כי יכול להיות שבסוף יהיו נבילה, טריפה, ויהיו אסורים לאכילה.

אבל דגים אם נולדים בסימני טהרה - אין להם טריפות, נבילות, "אסיפתן זוהי שחיטתן", כל הזמן הם בטהרה! לכן אמר לו: "בנים - כדגים שבים", כי ברגע שההורים שומרים על הטהרה ועל הקדושה, אז הבנים נולדים בסימני טהרה, ומאז אין מה לדאוג, הם ישבו ללמוד תורה, הם יהיו כמו דגים, שכל ימיהם בכשרות.

היד שדחתה שלישי מהעולם

עכשיו, יעקב אבינו מברך את הילדים והוא שם את יד ימין על ראש אפרים ואת השמאל על ראש מנשה, ויוסף רצה להוציא את היד שלו, ולהניח את הימין על מנשה: "אבא, מנשה זה הבכור!". וימאן אביו, ויאמר "ידעתי בני ידעתי, גם הוא יגדל, וגם הוא יהיה לעם, ואולם אחיו הקטן

אביב, והוא אמר לי: "אני ראיתי שהרב שרעבי עומד באמצע אויר העולם וכל השטחים עוברים לפניו, וידעתי שאם אני רואה אותו ככה ביום כיפור, ידעתי שעם ישראל ינצח. שלא ניפול ביד האויב, וכך היה.

מורנו ראש הישיבה רבי יהודה צדקה זצוק"ל היה מביא בשם רבנו יוסף חיים, שמפרש את הפסוק "ודפקום יום אחד", "יום אחד" הוא יום הכיפורים, שהוא יום אדיר בימי השנה, יום "אחד" שאין לו שני. ואפילו באותו היום שאין השטן שולט בו, אף על פי כן הסטרא אחרא חפצה, ב"ודפקום" אף ביום זה לקלקל מעשיהם.

והוסיף על כך ראש הישיבה, שכעין רוח הקודש נצנצה כאן בדברי רבנו יוסף חיים, כי ביום הכיפורים שהוא "יום אחד" מיוחד בשנה, יבואו עשו וגונדא דיליה על עם ישראל [במלחמת יום הכיפורים], בעצם היום הקדוש הזה יבואו עליהם ודפקום, מפני רוב קלקול המעשים. אבל היות ויעקב לא קיבל את הצעת עשו, ובכל הדורות נזהרו רוב ישראל שלא להתבולל בין הגויים, ולא להשתתף עמהם, לכן לא הצליחו לדופקם ונתקיים בנו הכתוב "ויבא יעקב שלם"

אבל העיקר מה שבאתי לומר, שאחרי המלחמה היו הרבה נעדרים, והיו בעיות גדולות, וכאן בחצר הזאת היו באים לרב שרעבי, והיו באות אמהות בכות, והוא היה אומר: "הבן שלך יבוא ביום שלישי הבא", "הבן שלך יבוא עוד יומיים", "הבן שלך יבוא עוד שבועיים", אנחנו ראינו את זה בעיניים שלנו, זה לא סיפורי סבתא, בלי כלום, רק היתה נכנסת אישה, היה אומר לה. ומי שהיה אומר לה "ה' ירחם" סימן שהוא נפטר, היו רואים למרחוק.

הגאון מוילנא עצר את החופה ותהום כל העיר

עוד מעשה נורא אגיד לכם: בזמן הגאון מוילנא היה בחור יהודי סגי נהור, לא רואה בעיניו, מסכן. והבחור התחיל להתבגר ורצה להתחתן אבל לא הולך... והנה אבא של אותו בחור היה מיליארדר, ונפטר. והוא היה בן יחיד, וקיבל את כל הכסף של האבא, כסף בבנק, שדות, כרמים, בנינים, והרבה רכוש.

הבחור הזה בא אצל הגאון מוילנא ואמר לו שיש לו כסף, אבל הוא לא רואה, ואין לו אישה... והוא לפחות רוצה אישה. אמר לו הגאון מוילנא: "אם אתה תשמע לי, תהיה לך אישה, תמכור את כל השדות הכרמים, ואת כל הכסף שירשת מאבא, את הכל תתן ליישיבת וילנא, ואז מהשמים יפתחו לי!". הבחור כאשר שמע את זה, התחיל לבכות, ולומר שירחם עליו, הרי אין לו עיניים, ולא אישה, ועכשיו גם לא יהיה לו כסף? ככה? עד

הרב השב שהאבא לא מבין את חומרת המצב, ו"לא נפל לו האסימון" כמו שאומרים, ואמר לרופא שיסביר לאבא את המצב... והרופא בא ואומר לאבא: "זה מצב לא פשוט, הראש מרוסק, הלב, הכל, זה תאונת דרכים מחרידה, אין מה לעשות איתו"

שמשמיים סידרו לו אבא מליונר, גם על זה יוותר?! והגאון מוילנא אומר לו "מה אתה שם לב על זה? אבא שבשמים, אם רוצה, יתן לך הכל, ואם רוצה, יקח לך הכל, תאמין בה' יתברך!"

הבחור הזה האמין לכל מילה שאומר הגאון מוילנא, והתגבר על הכל, ומכר את הכל! ואת הכל הקדיש ליישיבת וילנא! ספר להם חבילות שטרות ליישיבת וילנא... ובישיבה היתה באותו יום חגיגה...

אחרי כמה חודשים הציעו לו שידוך, בחורה טובה בהכל, ולמרב הפלא היא אומרת שהיא רוצה להתחתן איתו בלי עיניים בלי כסף... והתארסו בשעה טובה.

הבחור הזה שראה שברכת הגאון מוילנא התקיימה, בא לגאון מוילנא לבקש ממנו לסדר חופה וקידושין, והגאון הסכים לבוא.

למרחוק של החפץ חיים, משהו לא רגיל: לפני כמה עשרות שנים, בחור יהודי אחד ל"ע נפגע בתאונת דרכים בארצות הברית, התאונה היתה מאוד קשה, ומצבו היה קריטי.

ושם בחו"ל, לכל בית חולים יש רב יהודי, ויש כומר, ויש שיח' מוסלמי, כי אם מישוהו מהחולים הולך למות, או יהודי, או נוצרי או מוסלם, מביאים לו את מי שצריך לעשות איתו את הרגעים האחרונים.

והנה הבחור הזה היה יהודי חשוב, והיה במצב קריטי, וקראו לרב שיבוא אליו כי הוא ברגעיו האחרונים. בינתיים גם הזעיקו את המשפחה, והיתה לו אחות ממש קרובה לבית החולים הזה. והיא רצה לבית חולים והיו שם בכיות נוראות, והיא בוכה ואומרת: "זה אח טוב, ירא שמים, עוזר לכולנו..." והיתה ממררת בבכי, אמר לה הרב: "מה אני יכול לעזור לך?" והיא אומרת לו שאבא שלהם הוא יהודי טוב וירא שמים והוא זקן, והבן הזה [החולה] כל הזמן היה מטפל בו, והיא לא יודעת איך להגיד לאבא את הבשורה, אמר לה הרב: "אני אלך אליך". הלך אליו, דיבר איתו והסביר לו לאט לאט שהבן נפצע בתאונת דרכים, ושיבוא לראות אותו.

הלכו הרב והאבא לבית חולים, והם רואים את הבן מחובר לכל המכונות, לא פשוט בכלל... ולפתע האבא אומר לרב: "טוב, ראיתי, ה' יעזור, הוא יהיה בריא, וכשיהיה בריא נעשה לו מסיבה... אני הולך לבית בחזרה...". הרב חשב שהאבא לא מבין את חומרת המצב, ו"לא נפל לו האסימון" כמו שאומרים, ואמר לרופא שיסביר לאבא את המצב...

והרופא בא ואומר לאבא: "זה מצב לא פשוט, הראש מרוסק, הלב, הכל, זה תאונת דרכים מחרידה, אין מה לעשות איתו, אי אפשר לצאת מזה, אם אתה הולך, אני לא יודע אם תספיק לחזור לפני שילך לעולמו", והאבא נשאר בשלו: "קחו אותי לבית". הרב לוקח אותו לבית ושואל אותו "מאיפה יש לך את הביטחון הזה שהבן יבריא?"

אני הייתי המגיד שיעור והחפץ חיים היה מקשיב

אומר לו האבא הזקן, "אני רואה שאתה מתפלא אבל אני אספר לך". "אני נולדתי בראדין, והייתי גר בקרבתו של החפץ חיים, כשהחפץ חיים ע"ה הוציא ספר את המשנה ברורה, הוא בהתחלה הוציא את זה לבעלי בתים כדי שידעו הלכות, שיהיה להם לשון קלה, שידעו ללמוד, והוא רצה לבדוק איך זה הולך אצל הבעלי בתים. ואנחנו היינו קבוצה של אנשים פשוטים, והחפץ חיים ביקש שאנחנו נלמד את הספר, והסכמנו, אני הייתי המגיד שיעור, כל יום הייתי בא, קורא את ההלכות במשנה ברורה, והחפץ חיים היה כל כך נהנה וכל כך שמח שהיה רואה שמבנים, ואמר "הנה המטרה הושגה, אני רואה שאתה קורא ומסביר", וכל יום היה מבסוט עוד ועוד... והחפץ חיים, אמר לי אני מברך אותך שתי ברכות: א', שתאריך ימים הרבה, ב', שאף בן שלך לא ימות בחייד!"

כאן סיים האבא את סיפורו, והוא פונה לרב של בית החולים: "אני מאמין בהקב"ה ובמשה עבדו!!! נו, אז מה אתה אומר? הרי אני בסך הכל עוד צעיר... יש לי עוד לחיות?" והרי החפץ חיים אמר לו שהבן שלו לא ימות בחייד!!! ולכן הוא היה כל כך בטוח שהבן יבריא.

ובאמת כך היה. אחרי שבועיים הבחור הזה חזר לבית בריא ושלם. וכל הרופאים לא מאמינים. אבל החפץ חיים לא סתם בירך שבנו לא ימות בחייד. הוא ראה למרחוק, הוא ראה את הכל כמו בסרט, ולכן הוא אמר "הוא לא ימות בחייד, אל תבהל, הכל בסדר, הכל יבוא על מקומו בשלום!"

הרב שבדרון היה אומר על המעשה הזה, אני יותר מתפעל מהאמונה של האבא הזה, איך הוא האמין בכל מילה של החפץ חיים, הוא ידע שכל מילה של החפץ חיים זה היה קודש קדשים.

אם הרב אמר ה' ירחם זה לא סימן טוב

במלחמת יום הכיפורים באותו יום כיפור הרב שרעבי היה משהו אחר, היה כולו אש, אף פעם לא ראית אותו ככה. אבל אחרי הצהריים הוא נה, הרגשת עליו רוגע, והוא אמר שעם ישראל ינצח את העסק.

אחרי יום כיפור, ראיתי את רבי יוסף וולטוך והוא היה ביום כיפור בתל

ראובן שמעון לוי הם גדלו אצל אבא וסבא, הם גדלו אצל גדולי עולם, הם גדלו בבית של תורה ויראת שמים, זה חכמה? זה מעלה גדולה, אבל אפרים ומנשה גדלו במקום הכי קשה בעולם. לכן אומר "בך יברך ישראל".

את הבנות מברכים שהקב"ה יברך אותך כמו שרה רבקה רחל ולאה ואביגיל ואסתר בת אביחיל... אבל הבנים לא אומרים להם הקב"ה יברך אותך כמו אברהם ויצחק אלא "ישימך אלקים כאפרים וכמנשה", שעמדו בנסיגות הכי קשים, היה להם מצבים קשים.

ולא רק זה, אתה יודע אפרים, יעקב אבינו שם אותו לפני מנשה, ויכל להיות לו גאווה, והוא לא התגאה. אותו דבר מנשה יכל לקנאות באפרים, ולא היתה שום קנאה. לא היה ביניהם לא גאווה ולא קנאה. לכן אמר יעקב "ישימך אלקים כאפרים וכמנשה". שכל האחים יהיו כמוהם בלי גאווה ובלי קנאה.

העיקר, זה לדעת שמי שעוסק בתורה, זה העיקר הגדול. איך אמר להם יעקב? הקב"ה יהיה אתכם ברגע שאתם עוסקים בתורה, שאתם הולכים בדרך ה', כשאתם אחוזים בחיים הנצחיים, שום דבר לא יזיז אתכם.

הטייס צעק: שמע ישראל!

היה טייס, קראו לו דניאל עשור, בוודאי שמעתם עליו. אחרי שסיים את השירות הצבאי שלו, החליט שהוא יורד לארצה"ב ושם הוא יצליח, ואכן באמת הצליח, הוא עבד שם כמדריך טייס בבית ספר לטיסה, הרוויח משכורת, באותו זמן כשלושים אלף דולרים! וגם היה לו מטוס פרטי, וכך התחיל לגדול.

בעונות הרבים, הוא התדרדר לתהום, לקח אישה נוצריה בשם קרין, והתקרב לנצרות הקאתולית. הסתובב בחברת כמרים, הבטיחו לו עתיד בכנסיה, וכך הוא מחק מעליו כל סממן יהודי, לא נותר לו בכלל קשר ליהדות. אמא שלו היתה כל הזמן מורידה עליו דמעות שישוב ליהדות.

פעם אחת, טס במטוס שלו הפרטי, ולפתע הוא נקלע לסערה. הוא ביקש במכשירי הקשר אישור לנחיתת חירום, אך התשובה היתה שלילית, אין מנחת מטוסים בסביבה. לחזור חזרה - בלתי אפשרי, יש רוח סערה. האפשרות היחידה היא, להמשיך הלאה.

הוא ממשיך מעל האוקיינוס האטלנטי בדרך למיאמי, אך הוא מגלה שאין מספיק דלק, הוא פונה שוב במכשירי הקשר: אני צריך נחיתת חירום, אך הם אמרו לו, כי בשום אפשרות אין לנחות בסביבה, ועליו לחזור חזרה. אבל יש רוח סערה, אין דלק. בשלב מסוים שני המנועים דמנו. שואל אותו מנהל הפיקוח: מאיפה אתה? עונה לו: אני מישראל. אתה יהודי? אומר לו דניאל: כן. למה אתה לא מתפלל? טיפש, תתפלל! אתה נמצא כמצב חיים או מוות, תתפלל. אין שום מנחת מטוסים. ואז הוא ביקש ממנהל הפיקוח: תכוון אותי לאיזה מנחת, אולי אני אצליח להגיע בדאייה. ענה לו המנהל: יש מנחת נטוש של מטוסים ישן, אבל איך אתה תוכל לאבד גובה? אנחנו מציעים לך, תצעק להקב"ה ותנחת, או שתנחת בים. אומר דניאל לעצמו: אם אנחת בים כל הכרישים שם יאכלו אותי על המקום, ומה אעשה? המטוס המשיך לאבד גובה, ואז הוא צועק מתוך לבו: רבנו של עולם! אני יודע פסוק שמע ישראל ה' אלקינו, ה' אחד.

אחר הצעקה הזאת בדיוק, המטוס שלו נפגש בקרקע, בחבטה עצומה. לא היתה לו ראות, לא רואה כלום, המטוס נוסע על הקרקע, והוא לוחץ על המעצורים. זה היה מסלול נטישה נטוש משנת 1974, ואז הוא חושב, למה במצב כזה צעקתי 'שמע ישראל' - ולא קראתי על יש"ו ה' יצילנו?! עכשיו אני יודע שצעקתי לבורא עולם, אף אחד לא יאמין איך ירדתי על הקרקע במנחת מטוסים נטוש, ולמה הקב"ה הביא אותי לזה? כנראה רצו להציל אותי מן השמיים, אני יודע שיש מנהיג אחד בעולם, וכך הוא עזב את כל השקר, עזב את אשתו הנוצריה, נתן לה מה שהיא רוצה, הלך לדרך הטובה, היום הוא הרב דניאל עשור, מזכה הרבים.

הילדים זעקו בחרום ללא מילים

אספר לכם עוד דבר אחד, זה דבר שאני לא ראיתי, אפילו שהייתי הרבה

הגיע יום החופה, הגאון מוילנא הגיע לסדר חופה וקידושין, וכולם מלווים את החתן שהולך לכלה לפני החופה, וכולם שרים... והגאון מוילנא הולך עם החתן...

פתאום נעצר הגאון מוילנא, ואומר: "רבנו של עולם הרי יש הלכה, שאסור לאדם לקדש את האשה עד שיראנה, איך נקיים כאן את ההלכה הזו?!" ואז קרה הלא יאומן: נפתחו לחתן העיניים! והגאון אומר לו: עכשיו אתה רואה אותה? תקדש אותה! עכשיו אפשר לקדש לפי ההלכה!

הוא ביקש במכשירי הקשר אישור לנחיתת חירום, אך התשובה היתה שלילית, אין מנחת מטוסים בסביבה. לחזור חזרה - בלתי אפשרי, יש רוח סערה. האפשרות היחידה היא...

והנה כל העיר כבר היו בחתונה הזאת, למה? כי זה חתונה 'של' הגאון מוילנא, שבכרכתו באה אשה טובה להתחתן עם סגי נהור שאין לו כלום. וכל המשתתפים ראו את הפלא: פוקח עיוורים! כולם מתארים איזה שמחה היתה שם, שמחה שאין כמותה. הרב יודע, הרב רואה למרחוק.

זה השוואה בלי שכל!

כשיעקב הקדים את אפרים ושם עליו את ימינו, אמר לו יוסף: הרי מנשה הוא הבכור! והלא עבודת בית המקדש היא בכורות? ומנשה הוא מופקד על כל הבית של יוסף? מוציא מביא, מכניס, וגם אצל יעקב אבינו. אבל יעקב אומר לו: לא! נכון הוא מופקד, הוא עוזר לנו, הכל טוב, אבל מי לומד איתי תורה? מי שוקד יומם ולילה? זה אפרים, ונדע לך שהעבודה הזאת של לימוד התורה עוסק יומם ולילה בתורה, יותר טובה ממי שמקריב הקרבנות, אפרים עוסק בתורה כל היום, והלומד תורה יותר חשוב מצרכי ציבור, וממי שעוסק בקרבנות.

איך אמרו רבותינו? הפסוק אומר שהתורה "יקרה היא מפנינים", ומפרשים חז"ל מה זה פנינים? יותר מכה"ג שנכנס לפני ולפנים. וצריך להבין למה לא פירשו כפשוטו שהתורה יקרה יותר מיהלומים הכי חשובים?

אלא, שזה היה ברור לחז"ל שזה לא הפירוש כפשוטו, כי אי אפשר בכלל להשוות תורה לפנינים, זה השוואה בלי שכל! כי אני מדבר איתך על דבר רוחני, ולא שייך להשוות לדבר גשמי, לא שייך להגיד יקרה מפנינים, איזה השוואה זאת? זה הכל הבלים, מה זה פנינים, הבל וריק, מה זה שווה פנינים. מילה אחת בתורה שווה כל העולם. אז מה אתה מדמה פנינים, הבל.

ולכן הסבירו שפנינים זה משהו רוחני, יקרה מפנינים - יותר מכה"ג שנכנס לפני ולפנים, תארו לכם כה"ג בא להכנס ביה"כ במקום קודש הקדשים, אתה בא ואומר לו תברך אותי, הברכה של מי יותר טובה? של חכם עובדיה או של הכהן הגדול? חכם עובדיה! הרב שרעבי שכל היום לא פסיק פומיה מגירסא, שכל היום למדו תורה.

רשב"י אומר בזוהר מי שאוחז בתורה, אוחז בקב"ה, כי עבודת הקרבנות נעשית בחצר ביהמ"ק. המורה, הקטורת, נעשים באולם, אבל לפני ולפנים בקודש קודשים, יש בו את הארון, שיש בו את הלוחות התורה, שם, זה העיקר. קרבנות והכל זה בחוץ, ובפנים זה התורה.

לא כאברהם יצחק ויעקב

"אפרים ומנשה כראובן ושמעון היו ליי", למה דוקא אותם? כי הם היו במקום הטינופת הכי גדולה בעולם, מקום המטונף ביותר, הקשה ביותר, ערות הארץ, והם היו בני מלך, וכל טוב של העולם יש להם, והם מאסו בכל, וידעו שהכל הבל הבלים.

אצל רבי יצחק כדורי. את זה סיפר ג'ד שכטמן, סופר של הידברות. לפני כמה שנים, הודיעו בתקשורת על טרגדיה נוראה. שלושה ילדים קטנים בניו להורים גרושים, נסעו לשבת לאבא שלהם במרכז הארץ לעשות שבת עם אבא שלהם, ולא שבו יותר לאמא שלהם. אמא שלהם התגוררה בקיבוץ בצפון הארץ, והיתה לוויה קשה מאד, שלשה ילדים קטנים האמא קברה ביום אחד, ה' יצילנו.

אבל בזה לא נגמר הסיפור. מאז פטירתם, לילה אחרי לילה, היו מגיעים לאמא שלהם בחלום כשהם נראים בצורות זועזועות, מחרדות, והם מנסים לומר לאמא משהו אך לא יכולים לדבר. הדבר היחיד שהילדים יכלו לעשות, זה להצביע לה על איזו תמונה של זקן מאד כפוף, בעל זקן ארוך צהוב, והם מתחננים אליה שתלך אליו. וכך חוזר החלום יום יום, והיא מתהפכת על המיטה מסייטים, היא לא היתה אשה מאמינה, לא יודעת שיש עולם הבא, חשבה שהאדם מת כמו חתול.

בוקר אחד, אחרי שלא יכלה לישון בלילה, היא הלכה למכולת במרכז שבקיבוץ, וסיפרה לבעל המכולת: אני רואה חלום, אף פעם לא היה לי דברים כאלה. וסיפרה לו את החלומות. שאל אותה המוכר: איך הוא נראה האיש הזקן? היא תיארה לו את המראה, והוא אמר לה: לפי מה שנראה לי, זה הרב יצחק כדורי, אין לי תמונה פה, אבל זה נראה לי הוא. ואת, מה יש לך להפסיד? תסעי אליו, הוא מקובל גדול בירושלים, ותספרי לו.

האשה חששה מרבנים, ולא רצתה לנסות, אבל למחרת בבוקר אחרי הסייטים הגדולים שבאו עוד פעם בלילה, קמה ואמרה: אני חייבת לנסוע לשם, ולראות אם אכן זה הזקן. ביררה איפה הבית של הרב כדורי, ונסעה אליו.

לפני שנכנסה, ביקשה מהאחראי בחוץ, תראה לי בבקשה תמונה של הרב. בקשה מוזרה. איזו בקשה זאת? אך הוא הראה לה, וכשראתה מיד התעלפה. העירו אותה מעלפונה, וביקשה להיכנס לרב. היא רק עמדה בפתח של הרב, והרב אומר לה: שלשת הילדים שלך שנהרגו, סובלים הרבה, אין מי שיגיד עליהם קדיש, הם לא למדו תורה, לא הינכת אותם בתלמוד תורה, מעולם לא למדו תורה. הם זועקים, הנשמה שלהם זועקת. מה תעשי? תקחי תלמיד חכם, תשלמי לו כסף, שיקרא להם כל יום קדיש, וילמדו תורה לעילוי נשמתם, וכך יהיה להם טוב. ואכן כך היא עשתה.

אחרי חודש, חזרו הילדים בחלום, כשהם כבר יכולים לדבר, ואמרו לה: אמא, תגידי לרב כדורי תודה, הצלת אותנו. עכשיו לומדים תורה בשבילנו. אמא, תדעי לך שהעיקר זה התורה, העיקר זה הרוחניות. יש עולם הבא. מה זה העולם הזה? זה זבל, אמא, מה זה נתן לנו? זו האמת.

יששכר כופה את ה'חמור'...

ומה קורה איתנו? אנחנו שקועים בהבלי העולם. אדם לא יודע שכל יום שהוא קם והעניינים שלו רואות, זה ניסים ונפלאות. כל יום שהוא יכול לדבר, זה ניסים ונפלאות. כל יום אדם מרוויח מיליונים, כל יום ה' יתברך עושה איתנו חסד. איך לא נודה לו בכל יום? איך לא נשב ללמוד תורה? צריך שהחי יתן אל ליבו.

יעקב אבינו, היו לו שנים עשר שבטי י-ה, והוא לוקח את הבנים של יוסף ואומר: יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתיים, וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה. יששכר אומר: לא משנה לי איפה אני ישן, לא מעניין אותי מה אני אוכל, אני רוצה אך ורק תורה.

תראה מה אומר הזוהר, זה זוהר חזק. כך אומר רשב"י: יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתיים. אמר רבי אלעזר, וכי יששכר חמור אקרי? יפה להגיד לו חמור? אי בגין דאשתדל באורייתא, נקרייה ליה סוס או אריה או נמר, אמאי חמור? בגלל שהוא משתדל כל היום בתורה, למה דוקא חמור? אלא אמרו, בגין דחמור נטיל מטולא, ולא בעיט במאריה פשאר בעירי החמור לוקח משא עליו ולא בועט באדונו כמו שאר הבהמות, ולא אית ביה גסות הרוח, אין בו גאווה. אבל הסוס, איזה גאווה יש לו, החמור - אין לו, ולא חייש למשפב באתר מתתקן, לא מקפיד לישון במקום הכי נקי, הכי מתוקן, הכי מסודר,

אוף הכי יששכר, דאשתדלנותיה באורייתא, שמשתדל חזק בתורה, נטיל מטולא באורייתא, ולא בעיט ביה בקדשא בריך הוא משתדל בתורה, עוסק בתורה, נושא עליו משא של עול תורה, ולא בועט בקב"ה ח"ו, ולא אית ביה גסות הרוח, פחמור דלא חייש ליקרא דיליה, אלא ליקרא דמריה העיקר לרובץ על הקב"ה, רובץ בין המשפתיים, פדאמרינו הוא יושב לא במקום קבוע, אלא ועל הארץ תישן, וחי צער תחיה, ובתורה אתה עמל.

דבר אחר, יששכר חמור גרם רובץ וגו'. פתח ואמר, לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא ה' מעוז חיי ממי אפחד. כמה חביבין אננו מלין באורייתא, כמה חביבין אננו דמשתדלי באורייתא קמי קודשא בריך הוא, כמה הם חביבין, דכל מאן דאשתדל באורייתא, לא דחיל מפגעי עלמא, תראה מה אומר, מי שמשתדל בתורה לא פוחד מפגעי העולם. נטיר הוא לעילא נטיר הוא לתתא, שמור הוא בעולמות העליונים שמור הוא למטה בעולם הזה, לא ינוק. ולא עוד, אלא דכפית לכל פגיעי דעלמא, ואחית לון לעומקי דתהומא רבא, לא רק שומרים אותו, אלא שמי שעוסק בתורה, קושר את כל הפגעים והמזיקים, לא רק של עצמו, אלא של כל העולם, ומוריד אותם למטה למטה.

תא חזי, בשעתא דעאל ליליא, פתחין סתימין וכלבי וחמרי שריין ושטאן בעלמא, ואתייהיבת רשו לתבלא בלילה, וכל בני עלמא ניימי בערסייהו, ונשמתינו דצדיקאי סלקין לאתענגא לעילא. ופד אתער רוח צפון, ואתפליג ליליא, אתערותא קדישא אתער בעלמא, ואתמר בכמה דוכתי זכאה חולקיה דההוא בר נש, דאיהו קאים בההיא שעתא, ואשתדל באורייתא איזו זכות יש לו, פיין דאיהו פתח באורייתא, פל אננו זינין בישין, אעיל לון בננקבי דתהומא רבא, כל אלה הכוחות הרעים מכניס אותם למטה בנוקבא דתהומא רבא. וכפית ליה לתמורה, ונחית ליה בטפסרי דתחת עפרא, דזוהמי קסרא, מוריד אותו למטה למטה. כי החמור מסמל כוחות רעים.

בגיני פה, יששכר, דאשתדלנותיה באורייתא, כפית ליה לתמור, ונחית ליה מההוא גרם המעלות, דאיהו סליק לנקבא עלמא, ושני מדוריה בין המשפתיים, בין זוהמי דטפסרי דעפרא.

תא חזי, מה פתיב וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד. וירא מנוחה כי טוב, דא תורה שבכתב ואת הארץ כי נעמה, דא תורה שבעל פה ויט שכמו לסבול פירוש, למסבל עקב באורייתא, ולדבקא פה יומי ולילי. ויהי למס עובד, למהוי פלח לקדשא בריך הוא, ולאתדבקא ביה, ולאתשא גרמיה בה.

כל מי שלומד תורה, מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. מי שמקבל עליו עול תורה, אין לו לשלם מיסים, אין דבר כזה עול מלכות ועול דרך ארץ.

חשגרירים מהעולם העליון

היה מסביר מורנו ורבנו רבי אלעזר מנחם שך, ראש ישיבת פוניבז', האדם פה הוא שליח מלמעלה, כלומר, כמו שלמשל לארצות-הברית יש פה שגרירות, הם שולחים שגריר לארץ ישראל, והוא גר פה, ונותנים לו בית יפה, ואיפה שהוא גר, לא חל עליו החוקים של מדינת ישראל. יש עליו חוקים של ארצות-הברית, כי הוא אזרח אמריקאי, הוא שגריר ארצות-הברית.

והרב אומר לה: שלשת הילדים שלך שנהרגו, סובלים הרבה, אין מי שיגיד עליהם קדיש, הם לא למדו תורה, לא הינכת אותם בתלמוד תורה, מעולם לא למדו תורה. הם זועקים, הנשמה שלהם זועקת

אותו דבר, שגריר של מדינת ישראל שנמצא בארצות-הברית, יש עליו חוקים של מדינת ישראל. אפילו שהוא גר שם, חלים עליו החוקים ע"פ

מתחילים שוב מחדש

הנה, תשרי חשוון וכסלו הם שלשה חודשים, ומשמחת תורה חלפו חודשיים ויותר, בהם למדנו שנים עשרה פרשיות, את כל ספר בראשית. האם זה בכיס שלנו? האם זה איתנו? כבר דיברנו מהתחלה, לחזור על כל פרשה וללמוד אותה עם רש"י, ולחזור ולחזור. יש לנו את זה בכיס? כל מילה בתורה של ספר בראשית, אם אדם לא הצליח, מעכשיו יש את ספר שמות. לא יאמר עכשיו: טוב, אני אלמד את בראשית - לא. תתחיל מספר שמות, ואח"כ תלמד בראשית, כעת תלמד חומש שמות. למה? כדי לא לאבד את זה. וכך בכל שבוע יקרא את הפרשה, ויחזור וילמוד את זה עם רש"י מילה במילה. כמה מצוות יש בכל ספר בראשית? שלש מצוות! בספר שמות, יש את כל פרשת יתרו, שם מסופר על נתינת התורה, יש את פרשת משפטים, והאדם חייב לדעת את זה הדק היטב, זה כל התורה כולה. איך אדם יאבד את זה? מה יגיד להקב"ה? הוא נתן לנו את התורה, ואנחנו לא יודעים מה כתוב בה? בושה וחרפה. ילדים בבית יודעים את הפרשיות בעל-פה, זה בושה אם אנחנו לא נדע. חייבים ללמוד, לא לאבד את זה. חבל עלינו. נדע את התורה כולה בעל-פה, נדע כל רש"י, שאם ישאלו אותנו בכל מקום, ידע לענות. זה העיקר.

נברך את כל הקהל, שנוכה להיות כל הזמן קשורים בתורה, עוסקים בתורה, שנדע מה זה תורה, בעזרת-השם. גם כל אלה שמאזינים דרך הליון, דרך רדיו מורשת, דרך ערוץ אלפיים, רדיו דרום, והלומדים העלון. מלכא דעלמא יברך יתכון ויזכה יתכון, ותמיד תהיו בריאים ושמחים תמיד תעסקו בתורה הקדושה, נדע את כל התורה ונזכור את התורה ונהגה בה, שהחיים שלנו יהיה תורה, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

המקום ממנו הוא נשלח.

כך אנחנו. מאיפה נשלחנו? מעולם העליון. ברוך הוא אלהינו, בעולם הבריאה הנשמות חצובות מתחת כסא הכבוד, ונשלחנו לפה. אם אנחנו שגורים אמיתיים, אפילו שאנחנו גרים פה, אנחנו לא שייכים לפה. החוקים שעלינו, הם החוקים של מעלה, לא חוקים של פה, אם תבוא מדינת ישראל, נגיד להם שחלים עלי חוקים של מעלה. נמצא, שמי שהוא שגור אמיתי, מי שמקבל עליו עול תורה, מעבירים ממנו עול מלכות, כי הוא לא שייך לזה. אי אפשר לחייב אותו בשום דבר. לכן, תלמידי חכמים

אם אנחנו שגורים אמיתיים, אפילו שאנחנו גרים פה, אנחנו לא שייכים לפה. החוקים שעלינו, הם החוקים של מעלה, לא חוקים של פה, אם תבוא מדינת ישראל, נגיד להם שחלים עלי חוקים של מעלה.

אין להם מס, אין להם צבא, לא שייך אליהם, כי הם לא שייכים לפה. זה הענין.

לכן, נהיה גם אנו שגורים אמיתיים. נעשה את השליחות שלנו, ותמיד נזכור איך לברך את הילדים בליל שבת בשמחה, שיהיו כאפרים וכמנשה, שיוכלו לעמוד בכל הניסיונות, שלא ניכשל אף פעם.

ישיבת המקובלים "נהר שלום" תכב"ץ מיסודו של מורנו ורבנו המלוב"ץ רבנו מרדכי שרעבי זע"א רחוב שילה 6 (פינת רחוב אגריפס) בירושלים ת.ד. 2822 מיקוד 9102701 טל: 02-624-9000

ימי השובבי"ם

בימים אלו בהם העולם כולו כמתח נורא ואין איש יודע מה ילד זום, הובה גדולה למהר ולשוב בתשובה שלימה לפני אבינו שבשמים ולעורר רחמי שמים מרובים בעבור כלל ישראל, ובפרט בימי השובבי"ם המסוגלים ביותר לתשובה, לכן החלטנו כפ"ד לערוך ברוב עם את סדר הכולל תיקונים ופרויקט לעיונות קלים וחמורים כפי הסדר שהיבר הרש"ש זלה"ה לחקל על השבים שאינם יכולים להתענות את כל סדר התעניות שכתב רבינו האר"י בשער רוח הקודש

תיקון היסוד

עם תפילת עננו ע"פ כוונות הרש"ש זע"א

סדר הלימוד והתיקון יתקיים אי"ה בישיבתנו הקדושה רח' שילה 6 ביום חמישי ט"ז טבת התשפ"ה (16.1.25) תחילת התיקון בשעה 12:30 בצהריים בדיוק

הרוצה להשתתף בתיקון צריך שיקבל עליו תענית של יום חמישי ביום רביעי בתפילת המנחה כמובא בסידורים

ג. בכל שבוע יערך תיקון אחר ליסוד בישיבתנו ק' הנהלת הישיבה

ישיבת המקובלים נהר שלום

Yeshivat Ha'Mekubalim NAHAR SHALOM

ת"ד 2822 ירושלים מיקוד 9102701

פס: 02-624-9000

ימי השובבי"ם

להלן זמני תעניות השובבי"ם בישיבתנו הקדושה לשנת התשפ"ה.

יום חמישי	ט"ז טבת התשפ"ה	תיקון היסוד
1.	16.1.25	(בשעה 12:30 בדיוק)
יום חמישי	כ"ג טבת התשפ"ה	תיקון
2.	23.1.25	(בשעה 12:30 בדיוק)
יום שני	כ"ז טבת התשפ"ה	תיקון
3.	27.1.25	(בשעה 12:30 בדיוק)
יום שני	ח' שבט התשפ"ה	תיקון
4.	3.2.25	(בשעה 12:30 בדיוק)
יום שלישי	י' שבט התשפ"ה	תענית דיבור
5.	4.2.25	(בשעה 8:00 בבוקר בדיוק)
יום חמישי	ח' שבט התשפ"ה	הילולת הרש"ש
6.	6.2.25	(בשעה 18:00 בערב)
יום שני	י"ב שבט התשפ"ה	תיקון
7.	10.2.25	(בשעה 12:30 בדיוק)
יום חמישי	כ"ב טבת התשפ"ה	תיקון היסוד והעיונות הכוללי
8.	20.2.25	(בשעה 12:30 בדיוק)

- המתענה צריך לקבל על עצמו תענית בתפילת המנחה ביום קודם ולפרט בעבור מה מתענה.
- נבקשם לכבות את מנשירי השלפון הסלולרי בעת התיקון.
- מי שלא יכול להשתתף אפשר שימסור שמות 02-624-9000

המבצע השבועי - כחנות הישיבה (המבצע יהיה למוכר בלבד)

תפילין דמרי עלמא

מעלת ושבת התפילין כפרצות נפלאות מנדול הדוד מנהיג כתיבת התפילין וסדר כתיבתם על פי הסוד סדר הכוונות כתיבת שם ה"יה כוונות קשירת הציצית

עץ השדה - על ט"ו בשבט

סכר של מר' הרב בניהו שמואלי שליט"א על כל הנהגתו ונבשט ועל סדר השולחן והלימוד בתוספת מטבע ברכה ותפילות נבקשות לסדר ט"ו בשבט

בחסות קדמי ביטוחים כל הביטוחים בבית אחד

מתקשרים ומרוויחים 2770

הקטגוריה המובחרת לרכישת כל צרכיך

